

тачности било необично стало. Био је врло јасан, изражавајући се без фраза и фигура, тако рећи пословно. Ученик који је хтео да учи, могао је и морао је да научи много. Међутим, он је у исто време био сасвим благ, а не строг, и због тога често није имао успеха, јер, као што је познато, слушаоци злоупотребљавају доброту својих учитеља.

Остаје нам да кажемо неколико речи о покојнику као човеку. Ђерић је био крајње честит, у сваком погледу исправан, чврст карактер, некористољубив, јединствено скроман, и имао је особито добро срце. Никад он није учинио ништа због чега би се морао стидети и сигурно њега никад није савест гризла. Ни за што и ни пред ким он није савио кичму. На материјалну корист и зараду он није никад мислио. Све своје књиге сам је издао, увек на своју штету. Не верујем да је икад добио пет пара хонорара, или је то морало бити сасвим ретко. За оговарања и интриге он није знао, као што му је и лаж била непозната. Није био себичан, него је оно што је имао радо делио с другима. Своје ученике радо је помагао, давао је и сиромашним колегама, а родбину, многобројну, просто је засипао поклонима, увек корисним. Он се није истицао и гурао у прве редове, него је увек остајао позади. С једним добрим осмехом, без пакости и ироније, посматрао је како други не бирају сретства да буду „први“.

Био је донекле и Диоген. На спољашност није полагао ни најмање. Ишао је у извешталом, често и поцепаном оделу, с масним шеширом и масном краватом, у ципелама које су много личиле на цокуле. Био је задовољан са сасвим простом храном, само ако је била здрава: сам је говорио да му је свеједно да ли је укусна или не, и да он нема непца. Уметност, музика, поезија, позориште, забаве, нису имали никакве привлачне снаге за њега. Он ваљда никад у животу није прочитао ни једне песме и ни једног романа. Он је ценио само оно што је практично и од чега људи имају користи, а по његовом мишљењу стихови, слике, скулптура, игра само су раскош.

С покојним Ђерићем отишло је на онај свет једно златно срце, изгубљен је један спреман научник и наставник, нестало је једног честитог и необичног човека. Живео је нечујно, и умро је нечујно. За живота није добио ни најмањи орден, нити какво друго признање. Али његово име у нашој науци и у аналима наших универзитета неће умрети.

Н. Вулић

† ЖАРКО ТАТИЋ, АРХИТЕКТА И КУСТОС МУЗЕЈА У БЕОГРАДУ

Мада на први поглед изгледа као да овај некролог долази са извесним задоцњењем, јер је уобичајено да се о заслугама јавних радника говори непосредно после њихове смрти, ипак то није овде случај, јер научни рад Жарка Татића није престао и његовом смрћу. Тај рад је у ствари завршен тек прошлом књигом „Гласника Скопског научног друштва“, у којој је објављена последња његова студија из области старе српске сакралне архитектуре, и то пошто је протекло једва неколико година како је, у истоме издању, штампан први његов есеј посвећен истој научној грани.

Непуних десетак година активности могао је, на жалост, свега посветити покојни Жарко овоме послу; али је за то време успео био да коракне, у неиспитане пределе те области, дубље него што су у томе успели многи његови претходници за цео свој дуги живот. Он је то могао постићи благодарећи ретким врлинама које је као раденик имао, а потпомогнут повољним тренутком у коме је ступио на поље рада. Те врлине су биле: неизмерно

интересовање за све што је у вези са старим српским неимарством, жеђ све видети на лицу места, све савесно проучити, забележити и о свему донети свој суд. Тренутак је пак био у толико повољан што је тек тада, дотле још недовољно испитано поље рада, постало приступачно. Тек се после политичкога ослобођења целокупне територије, коју су посејали споменици активности старог нашег неимарства, могло свакоме објекту слободно (и ако не баш и лако) прићи.

Некада још, Милутиновић и Валтровић су могли обићи само један најужи круг. Видици Рувидићу и Андри Стевановићу већ су били нешто проширени. Први су пак могли сагледати цео обим хоризонта тек Бранко Таназевић, Вл. Петковић, М. Васић и П. Поповић. Ови последњи су спремили генерацију, која се, сада када је пут постао слободан, могла бацити свим интензитетом на терен и рад.

На челу те генерације био је покојни Жарко. Посао није био лак, јер је био неизмеран. Стотине старих споменика, очуваних или у рушевинама напуштених и заборављених у неприступачним крајевима требало је обићи. Где се год нашло, указивало се дотле непознато богатство. Жарко је јурнуо не штедећи ни снагу ни здравље. Обилазио је, снимао и публиковао. Испочетка је ишло још тешко. По неки пут се чак није радо гледало на те сувише ревносне почетнике који су „истрчавали пред руду“, а по неки пут је требало богме и из свога џепа платити клише, само како публикација неби била штампана непотпуно без слике. Но и ту је лед пробијен и читава серија студија о старом нашем неимарству преплавила је свеске часописа последњих година. Жарко је био међ најагилнијима. Он је снимао и објављивао све што му је под руку пало, почев од најближе околине Београда па до далеке Свете Горе, о којој је штампао засебну књигу. И та књига и сви остали његови радови, увек су били савесно дати, солидно опремљени и увек илустровани сјајним цртежима, које је сам радио. С друге стране, рад његов простирао се и на савремено грађење. Планови и пројекти за профане грађевине, затим цркве на Торлаку код Београда и у Костолцу, његове су творевине.

У сред тог најактивнијег рада наишла је изненада катастрофа. При једној експедицији у најнеприступачнији крај за манастир Св. Андрије, преврнуо се чамац у сред стеновитога брзака набујале Треске, и Татића су једва извукли из воде са разбијеном чашицом на колену. Дуго се лечио. И онда, да би несрећа била потпуна, на прву наишла је и друга. Рамљући, са још потпуно не излеченом ногом, оклизнуо је на поледици и повредио кичму. И нова тешка болест везала га је за постељу. Но ни ту није престао да ради. Између два напада болова успевао је да изради још и студије о споменицима које је последњих дана пред несрећу обишао. Публиковање последњих од њих није дочекао. Подлегао је најзад злој судбини која се окомила на њега.

Вечна му успомена! — Но и без ових наших речи, остаће о Жарку Татићу вечан помен у нашој науци, јер га је он, својим солидним научним радом себи за сва времена осигурао.

А. Д.